

Zgodbe našega kraja: domoznanski natečaj za starejše

Splošne knjižnice smo zelo povezane s svojim lokalnim okoljem, z različnimi aktivnostmi se nenehno povezujemo z lokalno skupnostjo. Ena izredno učinkovitih oblik vključevanja prebivalcev v aktivnosti knjižnice so natečaji. Z njimi lahko dosežemo tako uporabnike kot tudi neuporabnike knjižnice in promoviramo knjižnico v širšem okolju. Mestna knjižnica Ljubljana z različnimi vrstami natečajev ponuja posameznikom različnih ciljnih skupin možnost, da aktivno izražajo svoj kreativni potencial na različnih področjih ustvarjanja. Mladim ponuja priložnost sodelovanja na področju literarnega ustvarjanja s kratko prozo, poezijo in dramo na natečajih metaFORA, poHAIKUJ ter preDRAMAM se. Starejše poskuša aktivirati na področju ohranjanja lokalne kulturne dediščine z domoznanskim natečajem Zgodbe mojega kraja. Ljubiteljske fotografe pa, ne glede na starost, vabi k sodelovanju s fotografskimi prispevki na vnaprej izbrano temo.

Anja Frkovič Tršan

Mestna knjižnica Ljubljana
anja.frkovic-trsan@mklj.si

Značilnost domoznanskih natečajev je, da omogočijo zbiranje spominov na vsakdanje življenje v nekem lokalnem okolju ter njihovo ohranjanje, hkrati pa promovirajo pomembnost lokalne kulturne dediščine. Naš domoznanski natečaj smo poimenovali Zgodbe mojega kraja. Namenjen je vsem, ki so že dopolnili 60 let. Letos je potekal že tretje leto zapored. Natečaj vedno poteka v enakem terminskem obdobju, in sicer med 8. februarjem in 15. aprilom, letos pa smo ga zaradi izrednih razmer podaljšali do 1. septembra.

Pri pripravi in izvedbi natečaja sodeluje Mestna knjižnica Ljubljana s knjižnicami osrednjeslovenskega območja. V Delovni skupini za domoznanski natečaj je v prvih dveh letih sodelovalo šest članov: štiri iz Mestne knjižnice Ljubljana in dve iz knjižnic regije (po ena članica iz Knjižnice Logatec in Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik). Letos v njej sodeluje sedem članov: štiri iz Mestne knjižnice Ljubljana in tri iz regije (po ena članica iz Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik, Cankarjeve knjižnice Vrhnika in Knjižnice Domžale). Ostale knjižnice območja po želji sodelujejo pri promociji natečaja. Žirija, ki zgodbe prebira in ocenjuje, je imenovana

s sklepom direktorice Mestne knjižnice Ljubljana. Sestavljajo jo trije člani (tako iz Mestne knjižnice Ljubljana kot iz knjižnic regije). Žirija pregleda, oceni in izbere deset najboljših zgodb, izmed teh pa nato tri zmagovalne. Vseh deset nagrajenih zgodb objavimo na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana ter v obliki digitalne zbirke na portalu Kamra.

Nagrade prispevajo donatorji. Že vsa tri leta zapored sta bila donatorja glavnih nagrad Arboretum Volčji Potok in Terme Snovik, dve leti zapored pa podjetji Herba Slovenica in Rečni transport – Ladjica. Preostali donatorji so bili: založba Beletrina, založba Modrijan, Turistična kmetija Trebušak ter Kinodvor.

Natečaj smo promovirali na različne načine: z oglasi v dnevnem časopisju, prisotnostjo v oddaji Storž na Prvem programu Radiu Slovenija, predstavitvijo v oddaji Dobro jutro na Prvem programu Televizije Slovenija, v spletnih napovednikih, na spletnih straneh, ki so namenjene starejšim, na domači spletni strani in družbenih

Udeležencem natečaja bi lahko podali še natančnejša navodila. Menili smo, da smo že z obširnim podnaslovom natečaja dovolj jasno povedali, kakšnih zgodb si želimo.

omrežjih Mestne knjižnice Ljubljana, na portalu Kamra, na spletnih straneh knjižnic regije in v občinskih glasilih. Promocijsko gradivo (tj. plakate in letake) smo razposlali po vseh enotah Mestne knjižnice Ljubljana ter enotah knjižnic regije, ki so sodelovale pri promociji. Elektronske različice promocijskega gradiva smo posredovali po elektronski pošti Dnevnim centrom aktivnosti, Univerzi za tretje življenjsko obdobje, domovom za upokojence ter različnim društvom (za upokojence in kulturnim društvom). Člani delovne skupine smo seveda natečaj promovirali tudi osebno, predvsem na različnih delavnicah. Kontinuirano so se obvestila o natečaju pojavljala tudi na displejih avtobusov Ljubljanskega potniškega prometa.

Kar zadeva tematiko, smo jo prvo leto (tj. 2018) zastavili zelo široko, kot je razvidno že iz samega podnaslova (»Zgodbe mojega kraja: o njegovih ljudeh, zgodovini, naravni in kulturni dediščini«), saj nismo vedeli, kakšen odziv lahko pričakujemo. Lanski natečaj smo pripravili na temo spominov na praznovanja in običaje, letošnjega pa na temo preživljanja počitnic nekoč.

Leta 2018 smo prejeli 56 zgodb. Nagrajence smo javno razglasili na zaključni prireditvi 24. maja 2018 v Trubarjevi hiši literature. Sama udeležba je bila presenetljiva, saj je THL dobesedno pokala po šivih. Leta 2019 je bilo zgodb 60, zaključno prireditev pa smo izvedli 29. maja 2019 v dvorani Knjižnice Otona Župančiča. Letos smo prejeli 69 zgodb, ki so ustrezale pogojem razpisa. Zaradi neugodne zdravstvene situacije zaključne prireditve nismo mogli izvesti, zato smo razglasitev nagrajencev posneli in videoposnetek objavili na spletni strani Mestne knjižnice Ljubljana ter na nekaterih profilih družbenih omrežij MKL.

Po vsakokratnem zaključku natečaja se Delovna skupina za domoznanski natečaj sestane na t. i. evalvacijskem

■ Letak za natečaj Zgodbe mojega kraja 2020

sestanku, na katerem ugotavljamo, kaj smo naredili dobro, kaj bi lahko naredili bolje in kaj smo se iz vsega skupaj naučili. Naj na kratko povzamem ugotovitve vseh treh let.

Dobro je bilo to:

- Dosegli smo sorazmerno številčno udeležbo na natečaju. Zasluge za to grede predvsem zasnovi projekta, ker je pisan na kožo starejšim, nato pa

dobro izpeljanemu obveščanju javnosti oziroma promociji projekta.

- Dosegli smo zelo pozitiven odziv udeležencev. Navdušeni so nad pobudo zbiranja osebnih pričevanj in si želijo več takšnih aktivnosti.

- Uspelo nam je pridobiti privlačne nagrade pri donatorjih, kar je verjetno pripomoglo k večji udeležbi.

- Uspešno smo sodelovali s knjižnicami regije. Poleg tega, da dve do tri zaposlene iz knjižnic regije

aktivno sodelujejo v Delovni skupini za domoznanski natečaj, nam večina knjižnic regije z veseljem priskoči na pomoč pri promociji natečaja.

● Dosegli smo dober odziv medijev. Prvo leto je novinarka Dnevnika obiskala zaključno prireditev in pripravila sorazmerno obsežen prispevek o natečaju. Lani so nas poklicali z RTV Slovenija in nas povabili v oddajo Dobro jutro predstaviti natečaj. Letos pa nas je poklicala novinarka Prvega programa Radia Slovenija in nas prosila za sodelovanje v oddaji Storž, namenjeni starejšim. Tako smo v poletnem času poslušalcem oddaje predstavili natečaj, po zaključku natečaja pa so bili v oddaji predstavljeni nekateri nagrajenci ter njihove zgodbe.

Kaj bi lahko naredili bolje:

● Udeležencem natečaja bi lahko podali še natančnejša navodila. Menili smo, da smo že z obširnimi podnaslovom natečaja dovolj jasno povedali, kakšnih zgodb si želimo. A izkazalo se je, da to ni bilo tako, saj smo prejeli tudi zgodbe, ki niso imele neke domoznanske note.

● Prvo leto se nismo dovolj poglobili v ustreznost prostora za izvedbo zaključne prireditve. Do prostorov Trubarjeve hiše literature namreč vodi ozko in zavito stopnišče, dvigala pa ni, tako da za ljudi z gibalnimi ovirami dostop do prostora prireditve predstavlja težavo. Tudi udeležencev je bilo zelo veliko, tako da nam je zmanjkalo stolov in tudi zraka. Res nismo računali s tako številčno udeležbo in smo se pri odločanju za primeren prostor ravnali po precej manjši številki.

Kaj smo se naučili:

● Predvsem, da si starejši ljudje zelo želijo povedati svojo zgodbo in bodo ob dani možnosti to z veseljem tudi naredili. Na svoje prispevke gledajo kot na dosežke ne glede na to, ali so nagrajeni ali ne.

● Da bi od udeležencev dobili točno to, kar želimo, moramo podati čim natančnejša navodila.

● Pri načrtovanju zaključne prireditve je treba upoštevati vse mogoče vidike in se šele nato odločiti za najboljšo možnost.

● Pri izvedbi natečaja moramo biti fleksibilni in sproti prilagajati načrt izvedbe trenutni situaciji, kar se je pokazalo letos ob razglasitvi izrednih razmer, ko je bilo treba zaključek natečaja prestaviti in se odpovedati zaključni prireditvi.

Natečaj Zgodbe mojega kraja je presešel okvire, ki smo jih zanj prvotno načrtali, saj je že prvo leto presešel meje regijskega natečaja. Kljub temu, da smo večino promocije usmerili v osrednjeslovensko območje, so zgodbe prihajale z vseh koncev Slovenije. Dobro se je uveljavil med starejšimi, kar dokazuje vsakič večja udeležba na njem, kljub temu da smo tematiko vsako leto vsebinsko malenkost zožili. Dobro so ga sprejeli in podprli tudi nekateri mediji. Veseli nas, da smo z natečajem starejše uspešno spodbudili k aktivnosti in jih vključili v proces ohranjanja lokalne kulturne dediščine. Glede na vse naštetu nameravam projekt nadaljevati, sčasoma morda tudi nadgraditi.●

Natečaj Zgodbe mojega kraja je presešel okvire, ki smo jih zanj prvotno načrtali, saj je že prvo leto presešel meje regijskega natečaja. Kljub temu, da smo večino promocije usmerili v osrednjeslovensko območje, so zgodbe prihajale z vseh koncev Slovenije.

Literatura in viri:

● Dežman, R., Frkovič Tršan, A., Mohar, M. (2019). *Aktivno vključevanje uporabnikov: natečaji v MKL*. April v MKL, Mestna knjižnica Ljubljana, Ljubljana, 10. 4. 2019.

● Resman, S. (2016). *Smernice za oblikovanje storitev za starejše*. Mestna knjižnica Ljubljana. <https://www.mklj.si/o-nas/informacije-javnega-znacaja>

Bralkam in bralcem želim predvsem to, da v letu, ki pribaja, obranite vse lepo, kar že imate. Da bi znali uživati v trenutku tukaj in zdaj ter se zavedali drobnih radosti, ki nam polepšajo vsakdan in nas ne stanejo nič. In pa ... ostanite zdravi.

Bojana Medle